

*Az SZTE JGYPK Új Nemzeti Kiválóság Program
2021/2022-es tanév ösztöndíjasainak
tudományos konferenciája
2022. Április 05.*

SZTE JGYPK
Szegedi Tudományegyetem
Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

**SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM
JUHÁSZ GYULA PEDAGÓGUSKÉPZŐ KAR**

A család szerepe az egészséges médiahasználat kialakításában

Dr. Prievara Dóra Katalin

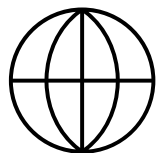
SZTE JGYPK Alkalmazott Egészségtudományi és Környezeti
Nevelés Intézet, Egészségpszichológia és Mentálhigiéné Tanszék

MTA-SZTE Egészségfejlesztés Kutatócsoport

Napi internetezés mennyisége (16-64 év)

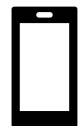
Internet

6 óra 58 perc

3 óra 14 perc

x58

3 óra 43 perc

Közösségi média

2 óra 27 perc

23,7 óra/ hónap

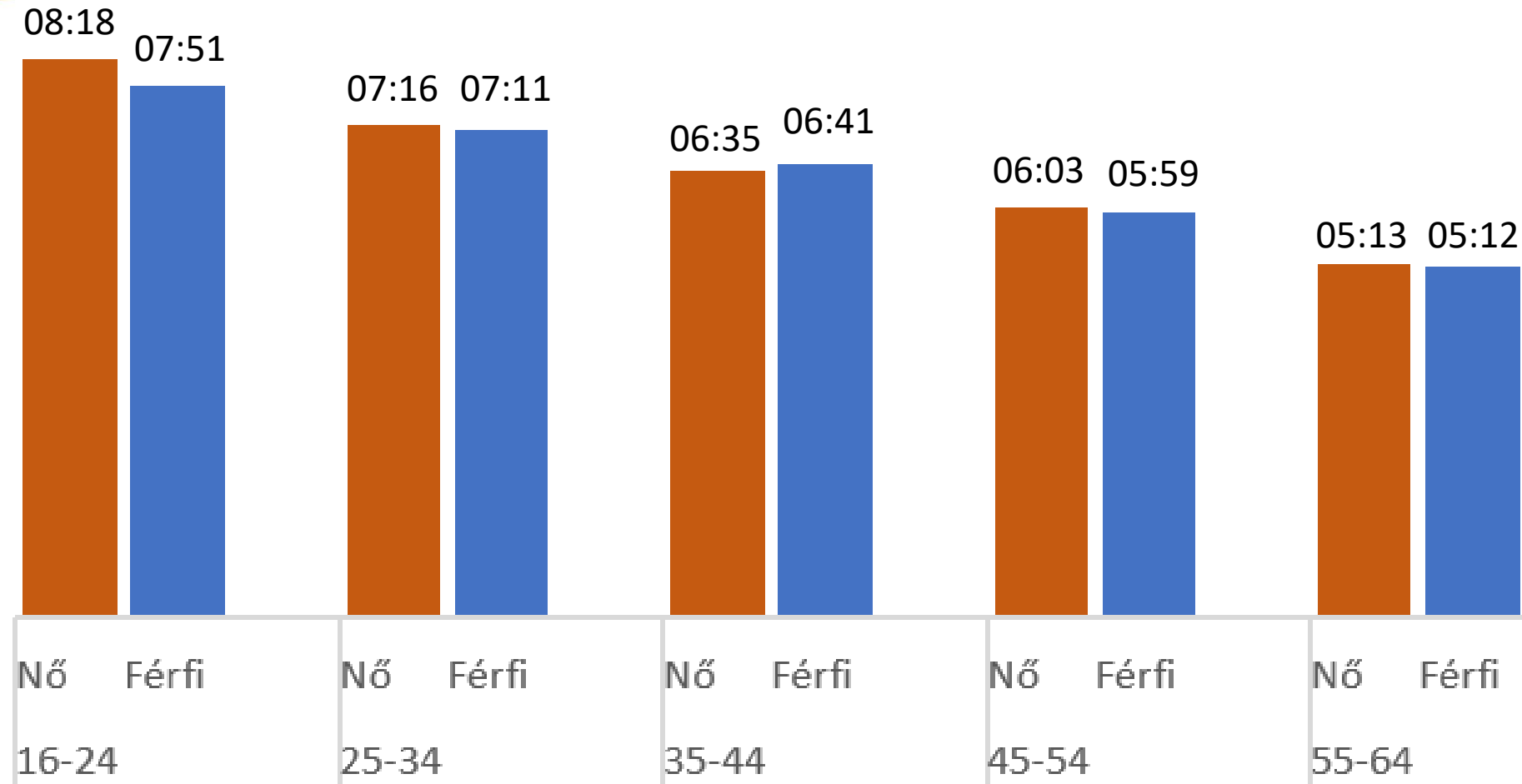
Játék

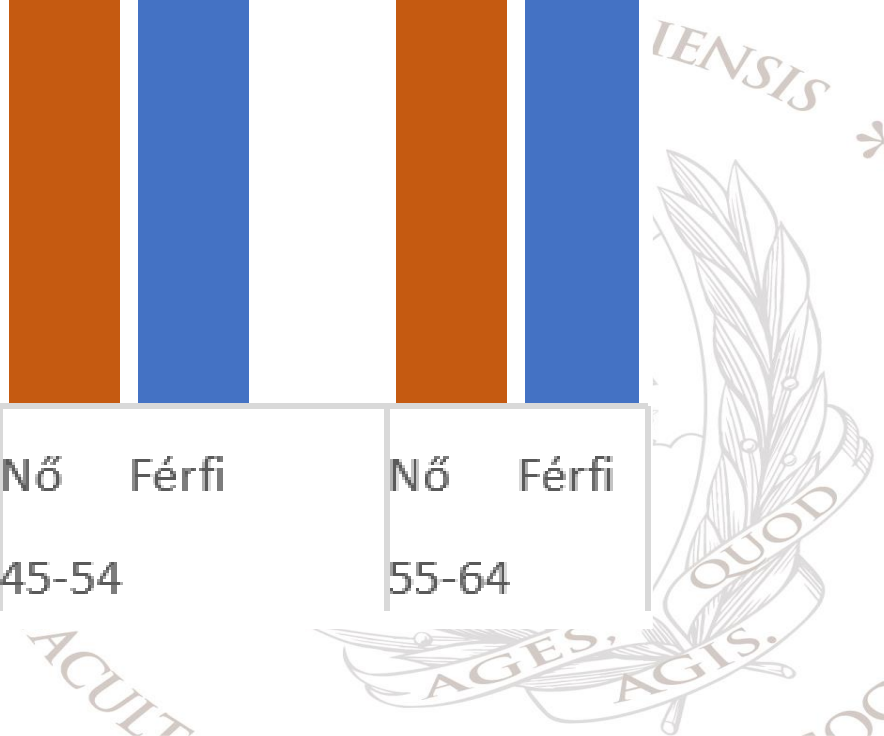
1 óra 12 perc

Napi internetezés mennyisége (16-64 év)

(Digital 2022: Global overview report)

Korábbi kutatások tapasztalatai

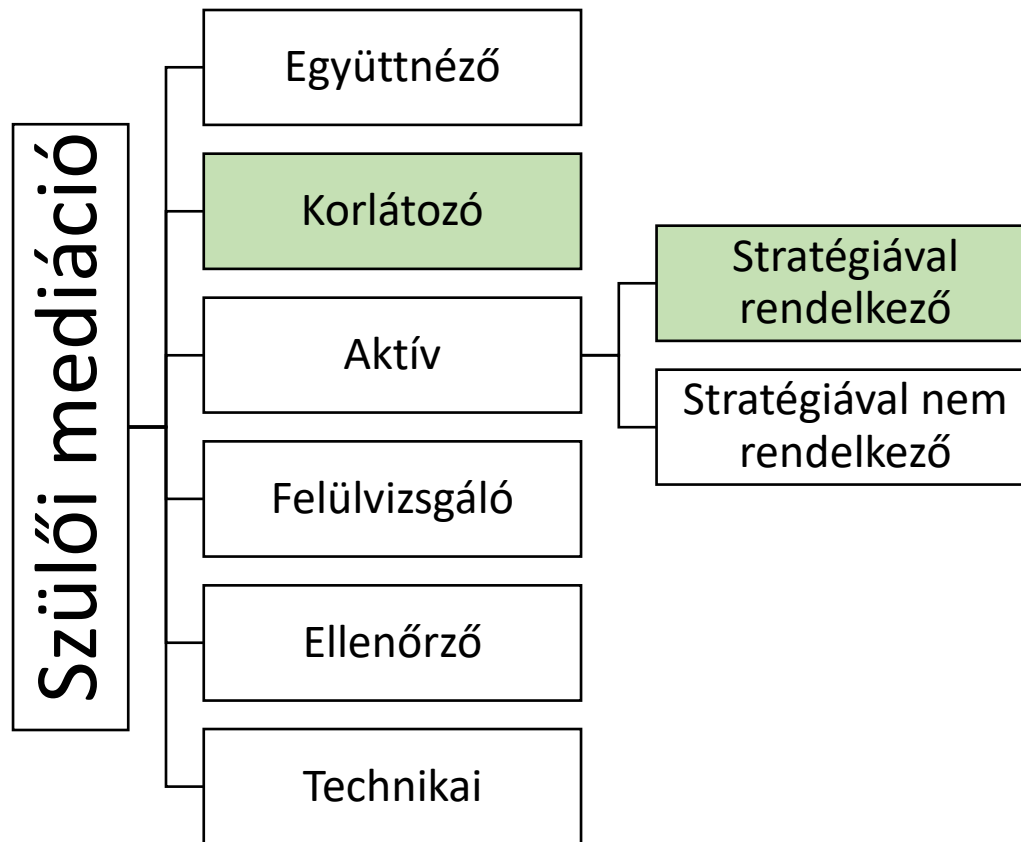
- Egészséges mértékű használat pozitív hatás
 - Információszerzés
 - Kapcsolattartás
 - Szórakozás
- A túlzott mértékű használat negatív hatás
 - Életmód
 - Egészség
 - Társas kapcsolatok
 - Teljesítmény
- De mikor egészséges, mikor már problémás?!

- AAP (2016) ajánlása
 - 1,5 éves kor alatt zéró képernyőidő (kivétel családtaggal videóhívás)
 - 5 éves korig napi max. 1 óra, minőségi program közösen a szülővel
 - 6 éves kor felett következetes szabályok
- Közös tartalomfogyasztás
- Közös szabályalkotás – mikor és hol
- Szülői használat – minta és attitűd
- Szociális tanulás (Bandura, 1977)

Szülői mediáció

**Cél: ártalmak és veszélyek csökkentése,
pozitív hatások erősítése**

Az internethasználattal kapcsolatos szülői mediációs típusok
(Forrás: Buerkel-Rothfuss & Buerkel, 2001; Nikken & Schols, 2015 alapján saját szerkesztés)

A kutatás célja

- A médiahasználatban rejlő családi minták feltárása
- Szülő-gyermek médiahasználatának egymásra gyakorolt hatása
- COVID-19 világjárvány – megnövekedett médiahasználat

Milyen családi szabályokat kellett bevezetni, hogyan sikerült a napirend kialakítása?

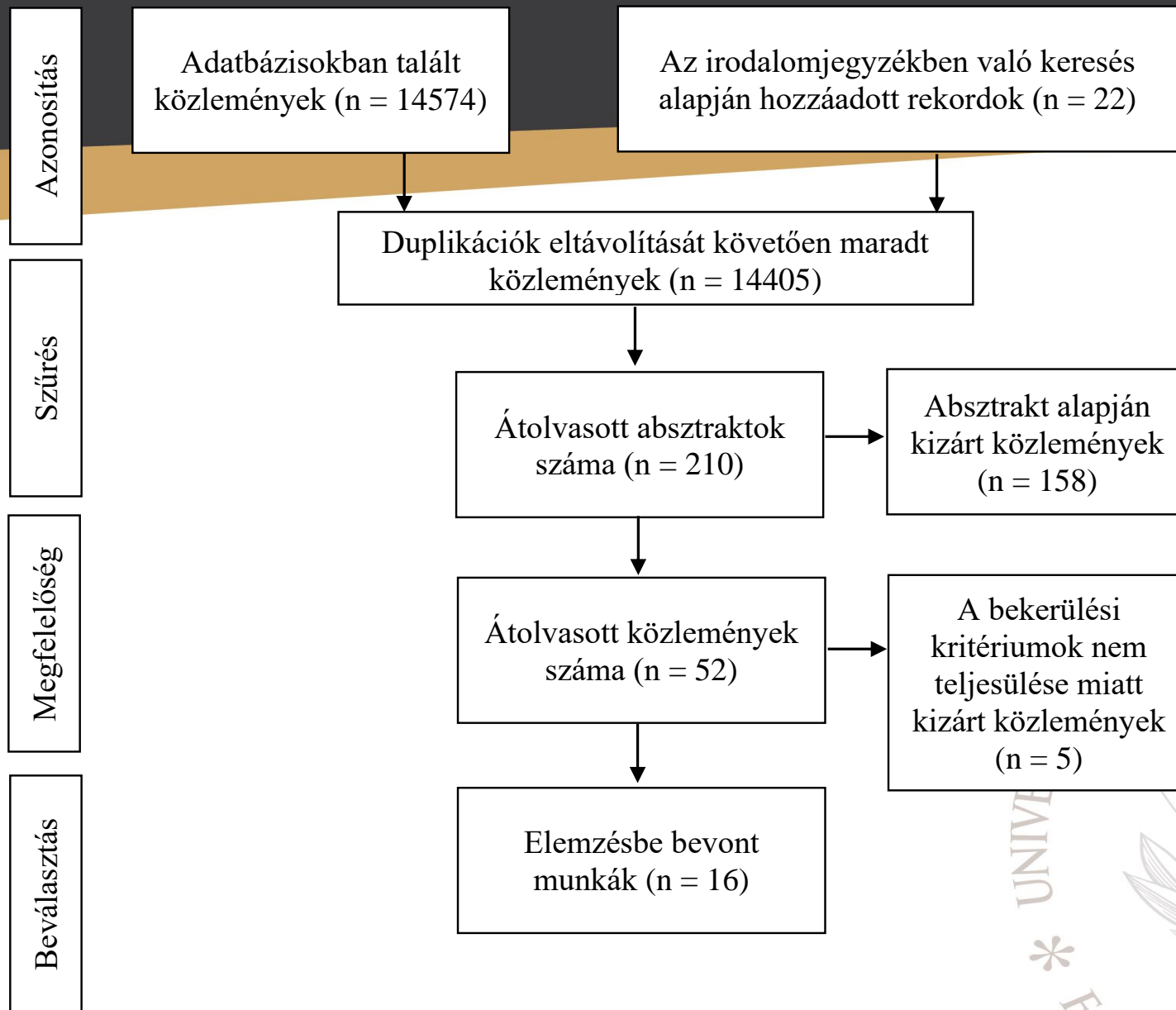
Milyen médiahasználati szokásokat alakítsanak ki a családok?

Milyen módszerekkel alakítható ki gyermekkortól a tudatos és egészséges médiahasználat?

A kutatás mérföldkövei

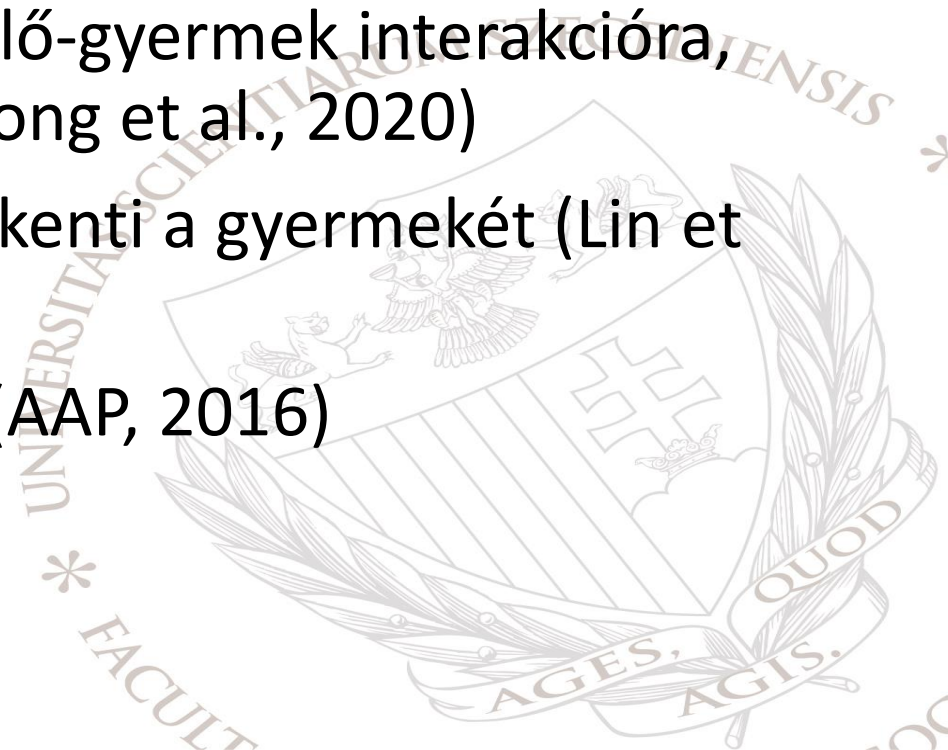
- Szisztematikus irodalomáttekintés
 - 4 nemzetközi adatbázis (ERIC, PubMed, Scopus, ScienceDirect)
 - Elmúlt 5 év (2017-2021)
 - Empirikus kutatás
 - Angol nyelven
 - Lektorált folyóiratban
 - Szülői használat + gyermek használat adatai
- Kulcsszavak : parent, child, media, internet, screen, smartphone, role model
- PRISMA (Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses) irányelv alapján

A szisztematikus irodalmi áttekintés folyamatábrája a PRISMA ajánlás szerint

- Szülői televíziónézés összefügg gyermekével (Bassul et al., 2021)
- Szülő túlzott okostelefonhasználat → gyermek túlzott okostelefonhasználat (Matthes et al., 2021)
- Szülői problémás médiahasználat – hatás szülő-gyermek interakcióra, pszicho-szociális nehézségekhez vezethet (Wong et al., 2020)
- A szülői szabályok és alacsony használat csökkenti a gyermekét (Lin et al., 2020)
- Cél: Családi médiahasználati terv kialakítása (AAP, 2016)

A kutatás mérőföldkövei

- Parent-Child Internet Addiction Test for Adolescents
 - Kitöltő: 12-18 éves gyermekek szülői
 - Figyelem, szociális és agresszív viselkedés
 - 20 tétel
 - Problematic and Risky Media Use in Children Checklist
 - Kitöltő: 3-11 éves gyermekek szülői
 - 8 tétel
- + internethasználat %-os összetétele

A kutatás mérföldkövei

- Családok médiahasználati szokásokai + COVID-19 alatti változás
- Szülők és gyermekek szokásainak összevetése
- Családi szabályok
- Óvodáskorú, kisiskolás korú, serdülőkorú gyermeket nevelő szülők
- 5-5-5 fővel adatfelvétel (Jelenleg: 13 fő)
- + gyermekkel nem rendelkezők bevonása (23 fő)
 - Média hatása gyermekekre
 - Milyen szabályokat alkalmaznak a családban

Digitális egészség piramisa

Alig ajánlott

Háttérzajként

Lefekvés előtt

Étkezések közben

Alkalmanként ajánlott

FPS*

YouTube

Közösségi média

Mérsékeltén ajánlott

Interaktív ebook

Aktivitást igénylő videójáték

Filmek, televízió

Aktivitást bátorító televízióműsor, videó

**Szabadon
ajánlott**

Videóbeszélgetés családtagokkal

Együtt nézni a szülőkkel

Zene, audiobook, podcast**

Képességfejlesztő, oktató tartalmak

Azonos érdeklődésű csoport

(Forrás: Harrington, 2019 alapján saját szerkesztés)

*FPS („First-person shooter videogame”) = belső nézetű lövöldözős játék; **podcast = online rádióműsor, digitálisan elérhető hanganyag

Internethasználat – egészségesen és tudatosan

- A média, az internet nem megkerülhető
- Családi minta szerepe
- Szülői tudatosság növelése
- Cél: használjuk a saját javunkra, egészségünk javítására
- Tudatos és kritikus médiahasználat kialakítása (Prievara, 2018)
- Segédlet gyakorlati feladatokkal (Prievara, 2022)

- **Kutatók Éjszakája program 2021 őszén – „Egészséges internetezés” címmel**
- **Kiss, V., & Prievara, D. (2021). „Hogy bírtad?” A kamaszok lelki egészsége és erőforrásaik a digitális oktatás idején. In: Gy. Molnár, & E. Tóth (Eds.), *A neveléstudomány válaszai a jövő kihívásaira: XXI. Országos Neveléstudományi Konferencia* (p. 451).**
- **Prievara, D. K. (2021). The importance of parents as role models in children’s problematic media use: A literature review. In: T. J. Karlovitz (Ed.), *13th International Conference for Theory and Practice in Education* (p. 18).**
- **„Gondolatok a könyvtárban” című előadássorozat – „Internethasználat egészséges keretek között - a tudatosság kialakítása” címmel előadás (2022. március 30.)**
- **Prievara, D. K. (2022). *Szülők, példaképek, influenszerek – A média és a látott minta hatása az identitásra és az egészségre.* „Média, indentitás, lokalitás” tudományos konferencia (2022. április 06.)**
- **Prievara, D. K. (2022). *A családi minta szerepe a médiahasználati szokások alakulásában – szisztematikus áttekintés.* XVIII. Pedagógiai Értékelés Konferencia (2022. április 21-23.**

- American Academy of Pediatrics (AAP) Council on Communications and Media. (2016). Media and young minds. *Pediatrics*, 138(5), e20162591.
<https://doi.org/10.1542/peds.2016-2591>
- Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Prentice-Hall.
- Bassul, C., Corish, C. A., & Kearney, J. M. (2021). Associations between Home Environment, Children's and Parents' Characteristics and Children's TV Screen Time Behavior. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(4), 1589. <https://doi.org/10.3390/ijerph18041589>
- Buerkel-Rothfuss, N. L. & Buerkel, L. A. (2001). Family mediation. In: J. Bryant & J. A. Bryant (Eds.), *Television and the American family* (2nd ed., pp. 355–376). Lawrence Erlbaum.
- Digital 2022: Global overview report (2022, January 26). *Datareportal*. <https://datareportal.com/reports/digital-2022-global-overview-report>
- Lin, Y. C., Tsai, M. C., Strong, C., Hsieh, Y. P., Lin, C. Y., & Lee, C. (2020). Exploring Mediation Roles of Child Screen-Viewing between Parental Factors and Child Overweight in Taiwan . *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(6), 1878.
<https://doi.org/10.3390/ijerph17061878>
- Matthes, J., Thomas, M. F., Stevic, A., & Schmuck, D. (2021). Fighting over smartphones? Parents' excessive smartphone use, lack of control over children's use, and conflict. *Computers in Human Behavior*, 116, 106618. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2020.106618>
- Nikken, P., & Schols, M. (2015). How and why parents guide the media use of young children. *Journal of Child and Family Studies*, 24(11), 3423–3435.
<https://doi.org/10.1007/s10826-015-0144-4>
- Prievara, D. K. (2018). *A problémás internethasználat pszicho-szociális háttértényezői és prevenciók lehetőségei*. [Doctoral dissertation, University of Szeged]. SZTE Doktori Repozitórium.
- Young, K. S. (2017). *Internet Addiction Test for Families (IAT-F)*. ISBN: 978-0-9982980-7-8
- Wong, R. S., Tung, K., Rao, N., Leung, C., Hui, A., Tso, W., Fu, K. W., Jiang, F., Zhao, J., & Ip, P. (2020). Parent Technology Use, Parent-Child Interaction, Child Screen Time, and Child Psychosocial Problems among Disadvantaged Families. *The Journal of Pediatrics*, 226, 258–265.
<https://doi.org/10.1016/j.jpeds.2020.07.006>

SZTE JGYPK

Szegedi Tudományegyetem
Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!

AZ INNOVÁCIÓS ÉS TECHNOLÓGIAI MINISZTERIUM ÚNKP-21-4 KÓDSZÁMÚ ÚJ NEMZETI KIVÁLÓSÁG PROGRAMJÁNAK A NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI ÉS INNOVÁCIÓS ALAPBÓL FINANSZÍROZOTT SZAKMAI TÁMOGATÁSÁVAL KÉSZÜLT.

AZ ELŐADÁS ELKÉSZÍTÉSÉT A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖZOKTATÁS-FEJLESZTÉSI KUTATÁSI PROGRAMJA TÁMOGATTA.

